

Stockholm, 2026.08.27

Remissvar på Boverkets förslag på ändringar i trafikbullerförordningen

Sveriges Arkitekter är ett fackförbund och en intresseorganisation som driver Sveriges arkitekters gemensamma frågor – från studietiden och genom hela yrkeslivet. Vi står upp för arkitekternas arbetsvillkor och driver kårens intressen för att åstadkomma vackra, hållbara och välfungerande livsmiljöer.

Sveriges Arkitekters synpunkter

Boverket har haft i uppdrag att föreslå betydande ändringar i trafikbullerförordningen i syfte att "kraftigt förenkla detaljplaneprocessen" och "möjliggöra ett ökat och mer differentierat bostadsutbud" (Regeringsbeslut 2025-04-30). Boverket har i sin rapport *Uppdrag att föreslå ändringar i trafikbullerförordningen* (Rapport 2026:13, i det följande förkortat rapporten) föreslagit att kravet på tillgång till ljuddämpad sida tas bort för lägenheter som vetter mot trafikstörda miljöer.

Sveriges Arkitekter avstyrker förslaget med hänsyn till de risker som identifierats för människors hälsa och välbefinnande och den påfallande standardsänkningen för bostäder som kan bli konsekvensen. Sverige har redan idag bland de högst tillåtna bullernivåerna vid bostäder i Europa och överskrider de ljudnivåer som Världshälsoorganisationen rekommenderar. Förbundet anser att våra regler inte längre finns där för människorna i bostaden utan det är byggnaden som står i fokus. Vi utvecklar vår kritik nedan.

Agera på evidens

Mängder av forskning visar på negativ hälsopåverkan av buller, exempelvis vad gäller vila/avkoppling, sömn och koncentration. Karolinska Institutet konstaterar att nuvarande kravnivå i trafikbullerförordningen "inte ger ett fullgott skydd mot hälsopåverkan" (rapporten sid. 22). Det vetenskapliga underlaget visar att tillgång till tyst sida eller ljuddämpad sida ger lägre grad av bullerrelaterade besvär och att andelen mycket störda av buller var konsekvent högre i bostäder utan tillgång till bullerdämpad sida samt att andelen sömnstörda var konsekvent högre i bostäder med sovrum mot trafikutsatt sida (sid. 23).

Det är anmärkningsvärt att Boverket ändå sett sig tvingade att lämna föreliggande förslag, i uppdraget ingick trots allt att "beakta konsekvenserna av genomförande av förslagen".

Hantera i stället bullret vid källan

Boverket beskriver att deras förslag "förenkla[r] hanteringen av bullerfrågorna något och i vissa fall möjliggör mer flexibla planlösningar på dessa platser" (rapporten sid. 33). Verket påpekar samtidigt att det i många fall är "bättre och mer kostnadseffektivt att hantera bullret vid källan" och listar ett antal alternativa lösningar (sid. 33 – 34).

Till listan med alternativa åtgärder vill lägga till möjligheten med sänkta hastigheter, där forskning visar positiva effekter av detta även för buller.¹ Biltrafik i stadsmiljön som sådan är under pågående förändring – allt fler har kunskap om och förståelsen för att gågator bidrar till allt från trygghet, fysisk aktivitet, barns rörelsefrihet och rekreation, till högre omsättning för lokalt näringsliv.² Gångator öppnar upp för mycket goda möjligheter att utforma bostäder utan stor trafikbullerstörning ihop med attraktiva, trivsamma gator och torg.

Vi vill med detta uppmuntra regeringen att satsa på att minska bullret vid källan som alternativ lösning för att förenkla planprocesser, möjliggöra fler bostäder och samtidigt också bidra till mer levande städer.

Nej till bostäder utan öppningsbara fönster och utan tillgång till tyst närmiljö

Boverkets förslag innebär i praktiken att alla sorters lägenheter utan möjlighet att öppna något fönster kommer att kunna byggas. Utöver instängdhet och klaustrofobi som detta kan ge upphov till begränsar detta mänsklig närhet och kontakt mellan inne och ute och den naturliga trygghet som öppningsbara fönster ger. Vi vill därför poängtera att förslaget försämrar basala boendekvaliteter och minskar tryggheten.

Vi vill påpeka att det enligt Boverkets författningsförslag bara kommer finnas krav på en ljuddämpad sida med förutsättning att skapa en god utemiljö i anslutning till byggnaden (4§) och att denna formulering öppnar för att denna sida endast är åtkomlig och möjlig att nyttja för de boende som har sina lägenheter åt det hållet. Det är mycket vanligt att utemiljön i direkt anslutning till en byggnad utformas som privata uteplatser för de som bor på entréplanet och har egen utgång dit. Det betyder i klartext att den lugnaste, mest skyddade delen längst med fasaden inte med säkerhet blir åtkomlig och möjlig

¹ <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:2092364/FULLTEXT01.pdf> Hämtad 2026-08-19

² Se exempelvis forskningsprojektet Smarta gator (www.smartagator.se), Fastighetsägarnas rapport Gatupotential (www.fastighetsagarna.se/aktuellt/rapporter/stockholms-rapporter/gatupotential-sa-paverkar-gatuprojekt-lokal-ekonomi-och-stadsliv/), Timbros rapport Gågatans triumf (www.timbro.se/app/uploads/2025/10/rapport_idawallinderbilenochstaden_digital.pdf) Hämtade 2026-08-12

att nyttja för de som bor bara mot bullrig sida, även om Boverket lyfter positiva egenskaper för en god utemiljö i författningskommentaren.

Vi vänder oss därför starkt emot Boverkets bedömning att förslaget inte kommer påverka miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö.

Mer resiliens i byggandet – inte mindre

I städer längre söderut i Europa har klimattförändringarnas påverkan på hettan varit påtaglig under många år, och sedan 2018 har värmeböljor i Sverige kommit med allt tätare intervall.³ Att ställa upp fönster nattetid för att släppa in sval luft vid värmeböljor rekommenderas uttryckligen av Folkhälsomyndigheten⁴ och Myndigheten för civilt försvar⁵. Korsdrag är därtill det mest effektiva sättet att få till genomvädring och är en åtgärd som inte är el- eller teknikberoende.

När mer av hetta i städerna är fakta att förhålla sig till är det anmärkningsvärt att ett förslag som indirekt tar bort kravet på öppningsbara fönster – en livlina för vädring och svalka – överhuvudtaget föreslås. Sverige behöver bygga in mer resiliens i vår bebyggda miljö, inte mindre.

De mest utsatta får det sämre med Boverkets förslag

Med förslaget kommer större, enkelsidiga lägenheter kunna byggas utan möjlighet att öppna fönstret mot en bullerdämpad sida. Större lägenheter innebär i praktiken att även familjer med barn i betydligt högre utsträckning kan komma att bo i denna sorts lägenheter. Boverket påpekar i konsekvensbeskrivningen på att barn i förskole- och skolålder är extra känsliga för buller eftersom det påverkar koncentration, språkutveckling och inläring och att bullerexponering kan förstärka skillnader i utbildningsresultat mellan barn i olika bostadsmiljöer (rapporten sid. 49).

Vi vill understryka att barns rätt till en god boendemiljö måste väga tungt vid regelförändringar. Barns vardag utspelar sig i hög grad i och omkring bostaden. Där sker sömn, vila, lek, lärande och återhämtning. Barn har dessutom generellt mindre möjlighet än vuxna att själva välja eller byta miljö när den upplevs som störande. De yngsta barnen som har störst behov av utemiljö direkt utanför

³ <https://www.smhi.se/forskning/forskningsprojekt/vara-forskningsprojekt/hazardsupport--riskbaserat-beslutsstod-for-framtidens-naturolyckor/varme-och-luftmiljo-i-stader/fysisk-planering-i-ett-varmare-klimat>
Hämtad 2026-08-13

⁴ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/vara-amnesomraden/beredskap-vid-halsokriser/rad-vid-varmeboljor/ta-hand-om-dig-sjalv-och-andra-vid-varmebolja/>
Hämtad 2026-08-13

⁵ <https://rib.msb.se/Filer/pdf/31461.pdf> Hämtad 2026-08-13

hemmet riskerar att få hundratals meter eller mer till närmaste park eller lekplats, så långt att de i praktiken riskerar att vara kvar inomhus. Dessa negativa konsekvenser för barns boendemiljö och begränsade möjligheter till fysisk aktivitet borde vara tillräckligt för att stoppa förslaget.

Vidare saknas barns egna erfarenheter och perspektiv i Boverkets utredning, vilket är en allvarlig brist. Barnkonventionens artikel 12 fastslår att barn har rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. Ett barnrättsperspektiv innebär därför inte enbart att bedöma konsekvenser för barn utan också att ge barn möjlighet att bidra till förståelsen av dessa konsekvenser.

Att inte kunna öppna något fönster i sin lägenhet är också särskilt riskfyllt för äldre som tillbringa mycket eller all tid hemma – vädra ur hettan under kväll och natt kan vara enda möjligheten till svalka. Andelen äldre i Sverige har ökat allra mest och SCB beräknar att trenden kommer fortsätta.⁶ Det borde leda till mer omsorg och skydd för de äldre i Sverige, inte mindre. Enligt SCB är det därutöver också fler äldre kvinnor som bor i flerbostadshus och därmed blir utsatta, vilket inte framkommer i Boverkets konsekvensanalys beträffande jämställdhet.

Inte en enskild försämring

Under de senaste åren har en rad sänkningar av kraven på bostäder genomförts, där Sveriges Arkitekter särskilt kritiserat de slopade kraven på fönster i alla rum och sänkta dagsljuskrav. När nu ytterligare ett krav, som i praktiken främjat genomgående lägenheter, tas bort, kan huskropparna bli ännu tjockare och lägenheterna ännu mörkare. Vi saknar en samlad beskrivning i rapporten, med analys och konsekvenser, om dessa samverkande regelförsämringar där bostäder kan bli både trånga, mörka och bullriga.

Vi ser också en risk för en generell standardförskjutning. Förslaget motiveras delvis med att fler bostäder ska kunna byggas i bullerutsatta lägen, men Boverket konstaterar samtidigt att det inte handlar om särskilt många detaljplaner där byggande möjliggörs enbart genom denna förändring. Om vinsten i form av fler bostäder är begränsad måste den vägas mot risken att en lägre standard normaliseras även i områden som inte är bullerutsatta. Det finns en risk att undantag som motiveras av särskilda förhållanden gradvis blir ny norm för bostadsbyggandet i stort.

⁶ <https://www.scb.se/pressmeddelande/scb-publicerar-stor-kartlaggning-av-sveriges-aldre/> Hämtad 2026-08-13

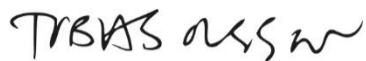
Detta kan också sammanfattas med att trenden blivit tydlig – reglerna finns inte längre där för människorna i bostaden utan det är byggnaden som står i fokus.

Utvärdering

Om förslaget trots allt genomförs vill vi uppmana regeringen att tilldela Boverket de resurser som krävs för att genomföra en kvalificerad utvärdering (jmf. rapporten sid. 51).

Avslutningsvis

Vi har förståelse för det problematiska med att lägenhetslösningar låses redan i detaljplaneskedet. Men svaret på det kan inte vara att ändra reglerna efter optimal husvolymproduktion utan hänsyn till de kommande boendes hälsa och välbefinnande. De allra flesta av oss, om inte alla, vill kunna öppna ett fönster. För att släppa in frisk luft, få in ljus och fånga en känsla av frihet. Utan att riskera hälsan.

Tobias Olsson
Förbundsdirektör

Anki Kaplan Wikström
Samhällspolitisk utredare